

‘Het is een uitlaatklep’ Beverwaardse jeugd over activiteiten

Rotterdam september 2022

Door: Floor Bevaart, Eva Klooster & Perlyn Mauris

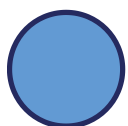
Elkaar ontmoeten in het winkelcentrum, in de Focus en op de basketbal-en voetbalveldjes. Jongeren noemen Beverwaard een gezellig dorp waar iedereen elkaar kent en naar elkaar omkijkt. Hinder ondervinden van een kleine groep leeftijdsgenoten met crimineel gedrag, mannen die jonge meisjes lastig vallen en het negatieve imago dat zwaar zijn stempel op de wijk drukt. Jongeren noemen Beverwaard óók een wijk waar die ervoor kan zorgen dat ze later minder kansen hebben in het leven. Dit dubbele beeld komt overal terug, bijvoorbeeld in interviews met wijkjongeren, maar ook in de vragenlijsten die deze zomer werden ingevuld door alle 10-12-jarigen die naar school gaan in Beverwaard. In ons eerste artikel ‘Beverwaard is Beverwaard’ gaan we in op dit wijkbeeld van jongeren. In dit tweede artikel laten we de jeugd aan het woord over de wijkactiviteiten en activiteiten van Community aanpak.

Maar eerst even terug. Na het verdrietige steekincident in de zomer van 2021 waarbij een 15-jarige wijkbewoner om het leven kwam, nam een lokale maatschappelijke organisatie mede namens de familie van het slachtoffer, het initiatief richting de gemeente om samen met bewoners en betrokkenen tot een integrale wijkaanpak te komen. Dit werd het gemeentelijk ‘Actieplan Geweldig Beverwaard’. Als onderdeel van dit actieplan sloegen zes (jongeren)organisaties, één welzijnsorganisatie en de afdeling jeugd/welzijn van de gemeente Rotterdam begin 2022 de handen ineen en vormden de ‘Community Aanpak Beverwaard’; een preventieve jongerenaanpak.

De Community Aanpak wil jongeren helpen om zich weer onderdeel van de wijk te laten voelen, mentaal weerbaar te zijn op het moment dat het leven wat lastiger verloopt en het vertrouwen tussen jongeren onderling, de gemeente en de jeugdprofessionals in de wijk te versterken. Zij trachten dit te doen vanuit een ‘community’ waarbinnen zij proberen zoveel mogelijk op elkaar afgestemde activiteiten, begeleiding en eenheid te organiseren in Beverwaard.

“We moeten de krachten bundelen en elkaar versterken. Alleen dan kunnen we een duurzame band met deze jongeren opbouwen.” (Community Partner 1).

De Community Aanpak Beverwaard is vanaf het begin gevolgd door drie externe onderzoekers (en schrijvers van dit artikel). Twee van hen voerden eerder de evaluatie Rotterdamse Herstelaanpak uit (2021) en hebben ervaring met grootstedelijk (wijk)onderzoek onder kwetsbare jongeren. De derde onderzoeker kent haar weg in Beverwaard en tussen de jongeren. We kozen dan ook voor een brede onderzoeksmethode, waarin we Community partners, ambtenaren, jongeren die deelnamen aan de Community Aanpak, andere wijkjongeren (14-27 jaar) en basisschoolleerlingen (10-13 jaar) aan het woord lieten. In dit tweede artikel vertellen we wat het eerste halfjaar heeft opgeleverd.

Klooster
onderzoek & advies

De Community

Wanneer we begin 2022 kennismaken met de Community partners, valt op dat een deel van hen jongerenorganisaties zijn die van oudsher actief in de wijk zijn (Stichting MAIT, Urban Skilzz en PIT010) en een deel nieuwkomers zijn (FC Straat, Ik Ben Wij, Stichting 21 Culture en Huis van Asporaat). Naast het traditionele jongerenwerk (PIT010), de gevestigde schuldhulpverlening (Stichting MAIT) en ambulante (gezins)begeleiding (Urban Skilzz) zijn er door jongvolwassenen zelf bedachte en uitgevoerde digitale projecten (Ik Ben Wij), sociaal ondernemers die met o.a. rolmodellen en sport jongeren bereiken (Huis van Asporaat en FC Straat) en die brede talentontwikkelingstrajecten aanbieden (Stichting 21Culture). Uit onze interviews met de initiatiefnemers blijkt dat iedereen een sterke affiniteit met Beverwaard heeft; de partners wonen er zelf, of hebben er gewoond.

“Ik ben enthousiast over deze groep. Het zijn echte Beverwaarders die weten wat nodig is.”
(Community Partner 2).

De Community Partners hebben een duidelijke mening over wat jongeren op dit moment nodig hebben. Een gedeelde wens is dat de Community Aanpak geen korte termijnproject wordt, waarbij er gedurende een tijdje veel te doen is voor de jongeren in Beverwaard maar het daarna ineens helemaal stil valt.

“Alles is nu urgent in Beverwaard, maar we moeten inzetten op de lange termijn. Er is al genoeg kortstondig paniekvoetbal geweest. Hoe we dat doen? Zorgen dat er bij alle partijen een goede intrinsieke motivatie is en blijft.” (Community Partner 4).

Deze zorg valt te begrijpen, aangezien uit een in 2012 uitgevoerde wijkanalyse al bleek dat de sociale investeringen van de gemeente in Beverwaard destijds met te veel tegelijkertijd kwamen, te weinig onderlinge samenhang hadden en nauwelijks gecontinueerd en geborgd werden. Er werd destijds gesproken van een ‘projectencarrousel’. Dit leidde ertoe dat wijkbewoners veel afstand tot de gemeente zijn gaan ervarenⁱ. Een belangrijke uitdaging voor de gemeente ligt dan ook op het gebied van het vertrouwen terugwinnen van de (jonge) wijkbewoners.

Wat verder opvalt is dat de visie en de (overkoepelende) doelen van de Community Aanpak nog niet helder geformuleerd zijn. Een logische plek hiervoor zou het actieplan ‘Geweldig Beverwaard’ zijn, maar niet alle Community Partners herkennen zich daarin, of zijn in detail op de hoogte van de inhoud.

De deelnemers

Na een half jaar Community Aanpak zijn er minimaal 117 jongeren (live) bereiktⁱⁱ. Het verschilt per project op welke manier en met welke mate van intensiteit jongeren deelnamen. Zo zijn er bij het project ‘Bivri Takkies’ (van Ik Ben Wij) 13 vaste jongeren die activiteiten bedenken en uitvoeren, maar zijn er tijdens de straatinterviews veel meer jongeren gesproken. Deze aantallen zijn echter niet geregistreerd. Ook bij het project Live Escape (eveneens van Ik Ben Wij) en bij FC Straat zijn niet alle jongeren die deelnamen geregistreerd. Daarnaast ontbreken de bereikcijfers van Het Huis van Asporaat en Urban Skilzz in dit overzichtⁱⁱⁱ. Er waren verschillen in de mate waarin de Community Partners zich comfortabel voelden bij en deelnamen aan het voorliggende evaluatieonderzoek. Het is dus te verwachten dat er het afgelopen half jaar veel meer jongeren aan de activiteiten hebben deelgenomen.

Jongeren die deelnemen aan de Community Aanpak zijn tussen de 10 en 27 jaar oud. De gemiddelde leeftijd is 17 jaar. Er doen iets meer mannen (59%) dan vrouwen (41%) mee. Ook in de Focus lijkt het aanbod redelijk verdeeld over jongens en meiden. 56% van de deelnemers woont in Beverwaard en

28% in IJsselmonde. 16% komt in kleine aantallen uit andere wijken in Rotterdam. Zo komt 4% (5 deelnemers) uit de Tarwewijk. Positief signaal vanuit twee jongerenwerkers is dat er bij FC-Straat en de Bevergames mogelijk jongeren bereikt zijn die normaliter thuis blijven (bijvoorbeeld om te gamen). Gamen is volgens de jongste groep (10-12 jaar) hun belangrijkste vrijetijdsbesteding (27%) ten opzichte van 21% die graag buiten speelt.

De activiteiten

De inzet van de Community Aanpak in het voorjaar en de zomer van 2022 bestaat vooral uit groepsactiviteiten. Er zijn zang, rap, dans- en kunstworkshops, een voetballeague en jongeren die als straatreporters de wijk ingaan en hierover rapporteren op social media. Ook werden in het voorjaar de Bevergames georganiseerd; een dag met clinics, sporttoernooien en debatten.

Tussen april en augustus 2022 spraken wij uitgebreid met 35 jongeren, waarvan 19 deelnamen aan of bekend waren met de Community Aanpak^{iv}. Van deze groep werden 16 jongeren in een groeps gesprek gesproken en 19 individueel. De deelnemende jongeren zijn over het algemeen blij dat er activiteiten voor hen worden georganiseerd. Zij vinden dat de activiteiten een uitlaatklep zijn en hen daarnaast helpen meer te bewegen en anderen te ontmoeten. Vooral het samen bezig zijn met leeftijdsgenoten waarderen zij positief. Het project Unite These Streets (van Stichting 21Culture) organiseert binnen verschillende disciplines workshops. Een deelnemer merkt op:

“Ik krijg een fijn gevoel van de workshops. Ik spreek hier jongeren die ik wel vaak in de wijk zie, maar waar ik normaal geen contact mee heb. Zo ontstaan vriendschappen, die anders niet tot stand zouden komen.” (man, 14 jaar).

Ook het ‘van de straat af zijn’ doordat ze een aangename vrijetijdsbesteding vinden in de activiteiten wordt door veel jongeren genoemd als pluspunt.

“Het is goed dat ik aan deze workshops meedoe in plaats van op straat te hangen. Dat biedt mijn moeder ook rust.” (man, 21 jaar).

Bij FC Straat, waarin zowel op het voetbalveld als digitaal een community van betrokken jongeren gecreëerd wordt, zijn vaak veel (jonge) jongens te vinden. Maar ook voor dit meisje geldt dat ze de positieve insteek van het project en vooral het iets te doen hebben na school erg waardeert.

“Ik houd van voetballen en ik voel me beter als ik daar ben. Thuis is het maar saai.” (vrouw, 15 jaar).

Voor de jongeren die het project Bivri Takkies (van Ik Ben Wij) organiseerden en uitvoerden geldt daarbovenop dat oudere jongeren blij zijn met het platvorm dat op deze manier voor de wijk wordt opgezet. Zij interviewen jongeren in de wijk over de wijk en monteren de filmpjes en podcasts zelf. Zo horen zij verschillende visies over de wijk en vertellen ze een ‘ander verhaal’ over Beverwaard. Ook vinden zij het fijn dat ze gehoord worden en hebben zij het gevoel dat er nu in het algemeen meer naar jongeren geluisterd wordt.

‘We geven jongeren in Beverwaard een stem en zetten tegelijkertijd de wijk op de kaart. Ook hebben een paar van ons met de gemeenteraad en met de burgemeester gesproken. Het is nu afwachten wat ermee gedaan wordt.’ (man, 19 jaar).

Naast deze positieve geluiden vertelden jongeren ons ook wat zij nog missen in het activiteiten aanbod. Zo hebben de meisjes in Beverwaard behoefte aan activiteiten specifiek gericht op hun interesses, zoals meidenavonden en make-up lessen. Maar ook missen zij (vrouwelijke) vertrouwenspersonen en inzet gericht op kwetsbare leeftijdsgenoten.

“Veel dames hier zijn kwetsbaar en doen verkeerde dingen omdat ze erbij willen horen. Ze hebben zelf iets naars meegemaakt zoals seksueel misbruik of het versturen van naaktfoto’s naar oudere jongens.” (2 vrouwen, 14 en 15 jaar).

Door meerdere vrouwelijke wijkbewoners wordt het idee geopperd om een (vrouwelijke) psycholoog een aantal keren per maand op locatie, bijvoorbeeld in de Focus, te laten komen. Of om naast de bekende mannelijke jongerenwerkers ook meidenwerkers aan te trekken voor de wijk.

De impact

Uit de door de Community Partners zelf uitgevoerde tevredenheidsmetingen⁹ blijkt dat deelnemende jongeren de activiteiten hoog waarderen. Er zijn 87 jongeren van de in totaal 117 jongeren die een cijfer hebben gegeven voor hun ‘Community Activiteit’ en zij becijferen deze met een 9.5 gemiddeld. Dan zijn er nog 17 van de 117 jongeren die een positieve kwalitatieve waardering gegeven hebben variërend van 'dankbaar en heel erg geholpen' tot 'wil nu zelf iets gaan opzetten'. Deze waarderingen zijn niet meegenomen in het cijfer, maar sluiten daar wel bij aan. Ook de jongeren die wij spreken tijdens ons veldonderzoek spreken hun tevredenheid uit over nieuwe activiteiten. Er is een opvallend positieve waardering voor de jongvolwassen rolmodellen die nu actief zijn in de wijk via de Community Aanpak, evenals voor de andere jonge rolmodellen die - op persoonlijk initiatief - actief zijn in de wijk.

Dat er nieuwe activiteiten en organisaties actief zijn in Beverwaard is nog niet bij iedereen bekend. Wanneer we luisteren naar de verhalen van jongeren die (nog) niet deelnamen aan de Community Aanpak noemen zij vaak als verklaring dat zij niet op de hoogte zijn van het nieuwe aanbod. Voor degenen die wel deelnemen geldt dat zij over het algemeen slechts aan één project deelnemen en niet weten dat er nog meer georganiseerd wordt vanuit een Community. Ook melden sommige geïnterviewden dat ouders niet bekend zijn met de activiteiten, of hun kinderen niet naar buiten durven te laten. Eén meisje suggereert dat informatie in eigen taal, zou kunnen helpen om ouders te bereiken.

‘Ouders zijn ook belangrijk maar sommige ouders vinden het onveilig om hun kinderen naar buiten te laten gaan. Zeker na alles wat er is gebeurd in de wijk. Ouders weten ook vaak niet welke activiteiten er zijn. Wordt niet heel erg bekend gemaakt. Hier wonen ook veel ouders die niet perse de Nederlandse taal spreken. Ik zou ouders in de wijk voorlichten in het Papiaments, Turks en Portugees.’ (meisje, 17 jaar).

Verder maken sommige jongeren zich druk om de korte duur en tijdelijkheid van de projecten. Ook zij ervaren de eerder beschreven cyclus in de wijk waarin er, veelal na een geweldsincident, eerst veel aandacht van de gemeente en jongerenorganisaties voor de wijk is, die na een kortstondige piek snel weer verdwijnt.

‘Eerst werken we samen hard aan herstel na de incidenten. Maar dan zakt de goede sfeer en de veiligheid in de buurt zakt weer heel snel wanneer bewoners en gemeente zich terugtrekken’ (man, 21 jaar).

Weerbaarheid en vertrouwen

Naast het geven van een algemene indruk van de tevredenheid en het bereik van de Community Aanpak proberen wij in deze evaluatie ook de volgende vraag te beantwoorden: zorgt de Community Aanpak ervoor dat jongeren in Beverwaard zich meer mentaal weerbaar voelen, meer vertrouwen hebben en zich meer bij de wijk voelen horen?

Op het gebied van mentale weerbaarheid kunnen we op dit moment nog geen impact vaststellen. De door ons geïnterviewde jongeren hebben deelgenomen aan kortdurende groepsactiviteiten, die zij

positief waarderen maar het is nog niet mogelijk om te meten of de activiteiten hen op individueel niveau weerbaar hebben gemaakt. Dit heeft mogelijk te maken met het ontbreken van individuele inzet op dit gebied, of met het ontbreken van informatie. Nog niet vanuit alle Community Partners zijn voldoende jongeren (op verschillende momenten) bevraagd om een definitief oordeel te geven. Ook is de welzijnsorganisatie in Beverwaard (die zich meer bezig houdt mentale weerbaarheid) niet meegenomen in deze tussentijdse evaluatie (zie paragraaf hieronder).

Ook is het nog te vroeg om op duidelijke en positieve resultaten te meten op het gebied van het 'versterken van vertrouwen'. Nog niet alle jongeren zijn op de hoogte van het volledige aanbod en sommige jongeren maken zich zorgen over de kortstondigheid van de activiteit waaraan zij deelnemen. Deze angst voor 'slechts' een kortstondige wijkimpuls lijkt versterkt te zijn door een aantal gebeurtenissen. In april 2022 werd bekend dat welzijnsaanbieder PIT-010 geen verlenging van de aanbesteding kreeg en vervangen werd door SOL. Aangezien SOL pas vanaf september 2022 een nieuwe wijkprogrammering zal aanbieden, stonden de maanden daarna voor beide welzijnsorganisaties in het teken van overdracht en (opnieuw) opstarten. Daarbij kwam het nieuws dat een vast ankerpunt voor een groep Beverwaardse jongeren zou verdwijnen. Al enkele jaren is er een vaste avond in de bovenruimte en studio van de Focus, verzorgt door een jongerenwerker van een maatschappelijke organisatie. Met de wisseling van de welzijnsaanbieder in de Focus, is ook het verhuurbeleid gewijzigd. Voor de groep jongeren en vrijwilligers betrokken bij deze activiteit leidde de aangekondigde wijzigingen voor de zomer tot angst voor verlies van 'een vertrouwenspersoon en veilige plek in de Focus.' Tot slot, waren nog niet alle andere Community partners gestart in april; een deel van hen wachtte nog op uitsluitel over de financiering. Voor degenen die wel al bezig waren, bleef het onduidelijk in hoeverre hier na de zomer vervolg aan gegeven kon worden. Hierdoor heerst vanaf het begin onzekerheid in de Community en deze is waarschijnlijk deels overgedragen op de jongeren.

Op het gebied van het 'meer bij de wijk gaan horen' lijkt het er vooralsnog op dat veel jongeren in een uitgangspositie zitten waarbij zij zich al duidelijk onderdeel van de wijk voelen. In ons eerste artikel 'Beverwaard is Beverwaard' gaan wij hier uitgebreid op in. Waar zij de afgelopen jaren tegenaan gelopen zijn is dus niet zozeer 'geen onderdeel van de wijk zijn'. Het negatieve wijkimago en het gevoel van onveiligheid (bij vrouwelijke wijkbewoners) zijn wel twee grote punten van zorg. Binnen de Community Aanpak is momenteel zeker al aandacht voor meer positieve wijkervaringen. Zo bouwt FC-Straat aan een bij uitstek positieve (online) sportcommunity op pleintjes door heel Nederland (waaronder Beverwaard) met inmiddels 24.000 volgers op Instagram. Ook BiVri Takkies vertelt een ander (positief) verhaal over Beverwaard voor en door jongeren: vooral op Tiktok hebben zij veel aanhang met maar liefst 29.700 volgers en 126.7000 views.

Conclusie

Na een half jaar Community Aanpak horen we van jongeren terug dat de recent georganiseerde activiteiten hen een positief gevoel op het goede moment geven. Immers, er is de afgelopen jaren juist veel negatieve aandacht voor hun wijk Beverwaard geweest. De jongeren waarderen de activiteiten dan ook hoog; ze vinden het fijn om even 'van de straat' te zijn, andere (wijk)jongeren beter te leren kennen, zelf actief bij te dragen aan een ander wijkverhaal en ook méér gehoord te worden door de gemeente. *'Het is een uitlaatklep'*, zo vat een 17-jarige wijkbewoner bondig samen.

Naast de overwegend positieve beoordelingen van de activiteiten door jongeren waren er ook een aantal opstartproblemen. Zo konden we niet alle Community Partners meenemen in deze evaluatie, vanwege het ontbreken van door hen aan te leveren cruciale informatie. Ook lijkt het bereik van de aanpak tot dusver beperkt en zijn niet alle jongeren goed op de hoogte van het bestaan en het doel van de brede aanpak. Een aantal jongeren en alle Community Partners zijn daarnaast bang dat de

huidige aanpak wederom kortstondig blijkt te zijn, in plaats van de gewenste langdurige omhelzing om de wijk permanent uit de put te helpen.

Impact van de Community Aanpak meten we in het eerste half jaar vooral op de tevredenheid van jongeren met de activiteiten en dat ze nu (meer) gehoord worden door de gemeente. Maar jongeren vinden ook dat er nog dingen beter kunnen. Zo menen zij dat er naast de algemene groepsactiviteiten ook gericht kan worden ingezet op het op het verwerken van het wijktrauma d.m.v. individuele begeleidingsprogramma's, empowermenttrajecten of de inzet van psychologen op plekken waar de jongeren veel komen (bijvoorbeeld de Focus). Hierbij zijn een community, rolmodellen en andere steunfiguren om de jongeren heen zeker van belang. Het nieuwe aanbod in de Focus, waarbij vanaf september opvoedbijeenkomsten en meisjes-activiteiten worden georganiseerd, sluiten aan bij de wensen die wij bij jongeren hebben op gehaald.

Uit onze gesprekken kwam duidelijk naar voren dat er veel behoefte is aan een (deel)aanpak gericht op meisjes en jonge vrouwen. Meisjes zijn gevoeliger voor bepaalde typen problemen dan jongens en uit recent onderzoek blijkt dat meisjes tussen 13 en 16 jaar nog nooit zoveel mentale problemen of zo'n laag cijfer voor hun leven rapporteerden^{vi}. Ten opzichte van 2018 ging het percentage meisjes dat veel emotionele problemen ervoer van 28% naar 43% in 2021; problemen met hyperactiviteit gingen omhoog van 29% naar 42%. Bovendien daalde hun levenstevredenheid van een 7,3 naar een 6,7. Het signaal dat er te weinig specifiek aanbod voor vrouwelijke wijkbewoners is in Beverwaard is er dan ook een om uiterst serieus te nemen.

Op basis van voortschrijdend inzicht kunnen we nu stellen dat de grootste uitdaging voor de Community Aanpak misschien niet ligt op het gebied van ervoor zorgen dat jongeren zich weer bij de wijk voelen horen; zij koesteren al een uitgesproken gemeenschapsgevoel voor 'hun Beverwaard'. Wat zij nu nodig hebben is hulp om het van buitenaf opgelegde negatieve wijkimago te bestrijden met nieuwe, positieve ervaringen. De activiteiten van de Community Aanpak kunnen daar op groepsniveau zeker bij helpen. Vergeet daarbij ook niet de digitale wereld, waarbij het online sterke FC Straat en BiVri Takkies gestaag werken een positieve 'rebranding' van het wijkimago met en door jongeren.

Tot slot, om jongeren te helpen hun plek in een getraumatiseerde en gestigmatiseerde wijk als Beverwaard terug te claimen, is een lange adem nodig. Dit vraagt om een continue en intensieve inzet. Uit recent onderzoek^{vii} naar het verbeteren van de veerkracht in Rotterdamse wijken weten we hoe belangrijk het is om een dergelijke integrale wijsamenwerking langdurig te organiseren om het gewenste effect te sorteren. Daarbij is een aanpak nodig die gericht is op het versterken van elkaars kracht, een gezamenlijke visie die iedereen uitdraagt en een sociaal contract waar men elkaar op kan aanspreken. De voorliggende evaluatieperiode betrof slechts een half jaar; dat is te kort om definitieve uitspraken te doen over de bijdrage van de Community Aanpak aan de mentale weerbaarheid van jongeren in Beverwaard. Het komende half jaar biedt mogelijk kansen om de lange(re) termijneffecten in kaart te brengen.

ⁱ Tadjman, T., et al. (2012). De Sociale Aard van de Beverwaard. Een onderzoek naar de oorzaken van en oplossingsrichtingen voor de huidige problemen van de Beverwaard. *Risbo: Rotterdam*.

ⁱⁱ Bereikcijfer is gebaseerd op aangeleverde informatie door projecten zelf.

ⁱⁱⁱ Deze cijfers zijn niet aangeleverd door de desbetreffende organisaties.

^{iv} Deze jongeren namen deel aan projecten van: Stichting 21Culture, Ik Ben Wij, FC Straat en Urban Skilzz.

^v Dit geldt voor: FC Straat, Unite These Streets en Stichting MAIT.

^{vi} Stevens, G., et al (2022). HBSC 2021. Gezondheid en welzijn van jongeren in Nederland. *UU, Trimbos Instituut, SCP*.

^{vii} Snel, E., Geurs, G. & Permentier, M. (2022) Zicht op Leefbaarheid. Tien essays over leefbaarheid in Rotterdamse Wijken. *Kenniswerkplaats Leefbare Wijken*.

